

сприятиме розвитку гуманітарної політики, яка забезпечить розв'язання проблеми сучасного суспільства до забезпечення своєї старості в майбутньому, а також підвищенню реальних доходів населення, які виступатимуть додатковим джерелом накопичень в недержавному пенсійному страхуванні [4, с. 89-90].

Література:

1. Сухоруко О. В. Особливості оподаткування операцій у сфері недержавного пенсійного забезпечення. URL: http://www.nbu.gov.ua/portal/Chem_Biol/Tavn.pdf (дата звернення: 04.11.2019 р.)
2. Закон України «Про недержавне пенсійне забезпечення». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1057-15>(дата звернення: 03.11.2019 р.)
3. Розвиток державного пенсійного страхування в умовах пенсійної реформи: монографія за ред. О. П. Кириленко, Б. С. Малиняка. Тернопіль: ТНЕУ, 2013. 350 с.
4. Петрушка О. Недержавне пенсійне страхування як альтернатива забезпечення гідної старості. Управління фінансами держави, регіону, підприємства та домогосподарства : погляди науковців і практиків: збірн. тез. доп. Першої інт.-конф. проф.-викл. складу каф. фін. ТНЕУ (м. Тернопіль, 14 квіт. 2015 р.). Тернопіль: Видав. центр “Вектор”, 2015. С. 87-90.

Куций Артем Олексійович

студент 2 курсу ОС «магістр» факультету фінансів та обліку, ТНЕУ
Науковий керівник – д.е.н., професор Дем'янишин В. Г.

ОСНОВНІ ТРЕНДИ ГРОШОВО-КРЕДИТНОЇ ПОЛІТИКИ В УКРАЇНІ У 2018 РОЦІ

Відповідно до Закону України “Про Національний банк України” [1] грошово-кредитна політика є комплексом заходів у сфері грошового обігу та кредиту, спрямованих на забезпечення стабільності грошової одиниці України через використання відповідних методів і засобів.

Насамперед слід акцентувати, що упродовж 2018 року Національний банк України діяв в умовах інституційної, фінансової та операційної незалежності, яку було посилено в 2015 році шляхом прийняття відповідних змін до Закону України “Про Національний банк України” [1].

На жаль, кількісна ціль з інфляції, визначена Основними засадами грошово-кредитної політики, у 2018 році не була досягнута. Однак заходи монетарної політики, що здійснювалися у 2018 році, створили передумови для досягнення цілі в майбутньому, а саме повернення інфляції до верхньої межі цільового діапазону було перенесено з кінця 2019 року на I квартал 2020 року.

Недооцінка Правлінням НБУ впливу шоку пропозиції в першій половині 2017 року призвела до того, що ужорсточення монетарної політики розпочалось із запізненням - лише в жовтні 2017 року, як наслідок, Правління було змушене дотримуватися більш стриманої монетарної політики навіть у другій половині 2018 року. Водночас у жовтні 2018 року Правління ухвалило рішення залишити облікову ставку на рівні 18.0% річних, що відтермінувало повернення інфляції до верхньої межі цільового діапазону (6%) з кінця 2019 року на I квартал 2020 року [2]. Згідно із звітом Правління НБУ щодо проведення грошово-кредитної політики в 2018 році вибір на користь тривалішого досягнення цілі запобіг необґрунтованим втратам економічного зростання. Тож відтермінування досягнення інфляційної цілі вимагає змістовнішої кількісної аргументації щодо потенційних втрат економіки під час внутрішніх та публічних комунікацій.

Аналіз процентного каналу монетарного трансмісійного механізму показав наявність високого рівня чутливості під час зміни облікової ставки за міжбанківськими кредитами, короткостроковими кредитами бізнесу та ОВДП, поміркованого рівня чутливості в депозитів на 3-12 місяців та низький рівень чутливості довгострокових кредитів бізнесу та населення, короткострокових кредитів населення.

Збільшення чутливості до зміни облікової ставки Національного банку за кредитами бізнесу і населення та якісніше для економіки розширення кредитного ринку є можливим у разі зниження рівня непрацюючих кредитів у кредитних портфелях банків. На початок 2019 року рівень NPL у банківській системі перевищував 50%, у найбільшого банку країни (Приватбанку) він становив 83,35%, а по групі банків із державною часткою та банків під опосередкованим контролем Уряду РФ - 70,75%. За 2018 рік рівень NPL у недержавних банках знизився з 29,8% до 25,7% [2]. Поліпшення ситуації з NPL у недержавних банках і стабільно високий рівень NPL у банках з державною часткою показує, що проблема високої

частки NPL має вирішуватися Міністерством фінансів України, як представником акціонеру для банків з державною часткою.

Зниження співвідношення між грошовим агрегатом M1 та ВВП за 2013-2018 роки вказує на ймовірне зростання коштів (іноземної валюти) поза банками [2]. Стримана монетарна політика, зростання депозитних ставок, стабільний курс гривні та наявність інфляції є вагомими економічними стимулами для повернення частини цих коштів у банківській сектор, що дасть змогу розширити кредитний ринок.

Канал обмінного курсу як канал МТМ упродовж 2018 року не викликав занепокоєнь. Події на валютному ринку не створювали тривалих шоків для учасників ринку, а значний обсяг міжнародних резервів під кінець року, тенденція до укріплення гривні блокували вплив обмінного курсу на інфляцію і зростання спекулятивних настроїв на валютному ринку. Водночас зростання міжнародних резервів за рахунок зовнішніх запозичень, а також значні виплати за борговими зобов'язаннями в іноземній валюті (2019-2021 роки), не надто оптимістичні прогнози щодо найближчих перспектив світової економіки та напруженість на східному кордоні країни, вимагатимуть від Правління розроблення адекватних механізмів та інструментів превентивного захисту валютного ринку та економіки.

Канал активів через свою нерозвиненість та специфіку ринку ОВДП не несе суттєвих ризиків для учасників ринку, але потребує розширення для покращення дії МТМ. Потенційними секторами для розширення є ринок корпоративних банківських облігацій та ринок облігацій державних компаній після завершення реформи корпоративного управління в держкомпаніях. Збільшення ефективності роботи каналу активів можна досягнути за рахунок розбудови правового поля для сек'юритизації кредитних активів [2].

Канал інфляційних очікувань є перспективним і таким, що потребує часу на розбудову, а також збільшення довіри до цілей і прогнозів Національного банку. Канал інфляційних очікувань в Україні функціонує, але його вплив на ринок буде збільшуватися в міру зниження рівня інфляції, зростання ефективності, точності та якості прогнозів, так як і довіри до цілей Національного банку як монетарної влади.

Література:

1. Закон України “Про Національний банк України” від 20 травня 1999 року № 679-XIV (зі змінами і доповненнями). URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/679-14> (дата звернення: 1.12.2019).
2. Про діяльність Правління Національного банку України щодо виконання Основних засад грошово-кредитної політики в 2018 році : Рішення Ради Національного банку України від 26.02.2019 № 7-рд. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/vr007500-19/print> (дата звернення: 1.12.2019).

Лакус Наталія Юріївна

студентка 4 курсу факультету фінансів та обліку, ТНЕУ
Науковий керівник – к.е.н., доцент Петрушка О. В.

НАПРЯМИ ЗРОСТАННЯ ДОХОДІВ ПЕНСІЙНОГО ФОНДУ УКРАЇНИ

Пенсійний фонд України є самостійною фінансово-банківською системою, що здійснює управління фінансами пенсійного забезпечення на території всієї держави та формується за рахунок обов’язкових страхових внесків підприємств, громадян-підприємців, працюючих громадян.

Доходи бюджету Пенсійного фонду України відіграють дуже важливу роль для суспільства, так як завдяки їм відбувається забезпечення населення пенсійного віку соціальними благами.

Джерелами формування доходів Пенсійного фонду є страхові внески, інвестиційний дохід, кошти державного бюджету та цільових фондів, суми фінансових санкцій та адміністративних стягнень, благодійні внески юридичних і фізичних осіб, добровільні внески, інші надходження [1].

Перевищення доходів Пенсійного фонду над видатками дає змогу спрямовувати фінансові ресурси на збільшення розміру пенсій, а також зберігати вільні кошти у банківських установах з метою збільшення накопичень, використовувати для інвестиційної діяльності.

На сьогоднішній день значний вплив у формуванні доходів Пенсійного фонду мають роботодавці, які через фінансові проблеми, або тому, що занижують відомості про зарплату працівників, не сплачують належні страхові внески з фонду заробітної платні. Це суттєво впливає на надходження до Фонду й призводить до примусового стягнення.